

ÜNİTE 1.

DIKKAT:

FAKTÖRLER VE

TANIMLAYICILAR

AMAÇ

Dikkat ile ilgili temel kavramları, faktörlerini ve geliştirme yollarını öğrenmek.

IMONED konsorsiyumu

Ünite 1. Dikkat: faktörler ve tanımlayıcılar

1.1. Öğrencilerin dikkat sürelerini etkileyen en önemli faktörler nelerdir?

Dikkat süresi, dikkat dağılmadan önce bir göreve odaklanmak için harcanan süredir. Öğrencilerin dikkatini etkileyebilecek çok sayıda faktör vardır. Bazı çalışmalarda bulabileceğimiz gibi, bunlar aşağıdakileri içeren bazı kategorilerde özetlenebilir:

1. **Entelektüel faktörler:** bireysel zihinsel yetenekler dikkat ve performans düzeyini etkileyebilir.
2. **Öğrenme faktörleri:** çalışma yöntemleri, öğretim ve arka plan, belirli bir konuyla ilgilenmeye devam etmek için gereklidir. Örneğin, tarih çalışırken okuma stratejileri çok önemli hale gelir.
3. **Fiziksel faktörler:** Fiziksel bir engel dikkat ve performans düzeyini etkileyebilir.
4. **Zihinsel faktörler:** tutum önemli bir rol oynar. Olumlu bir tutum öğrenme sürecini kolaylaştırır.
5. **Duygusal ve sosyal faktörler:** Duygular ve kişisel motivasyonlar dikkat süresini etkiler. Bazı öğrenciler belirli bir konuya karşı hoşnutsuzluk geliştirirken, diğerleri aynı konuda eğitim almaya heveslidir.
6. **Öğretmenin kişiliği:** Eğitimci, öğrenme ortamında temel bir unsurdur. Öğrencilerin tutumunu ve yatkınlığını değiştirebilir. İyi bir öğretim eğitimi, öğrencilerin dikkatini çekmek için gereklidir.
7. **Çevresel faktörler:** öğrenme koşulları öğrencilerin dikkat sürelerini ve performanslarını olumlu ya da olumsuz etkileyebilir.

Genel olarak, dikkat sadece bir göreve odaklanmak anlamına gelmez, aynı zamanda çevremizi rahatsız edebilecek diğer unsurları da göz ardı etmek anlamına gelir. Bilişsel koşulların yanı sıra ilgi, motivasyon, duygular veya hafıza gibi unsurları da ifade eder. Bu terimle ilgilenirken dikkate alınması gereken bazı noktalar vardır:

- Dikkat sınırlıdır; çoklu görevler dikkati olumsuz etkiler.
- Dikkat, dikkat dağıtıcıları ortadan kaldırmayı içerir.
- Dikkat, bilişsel sistemimizin doğal bir bileşenidir (yani doğuştan gelir).

1.2. Dikkat türleri

Dikkat farklı kategorilere ayrılabilir:

- **İrade dışı (istemsiz) dikkat:** İrade bu konuda aktif bir rol oynamaz.
- **İstemli (iradi) dikkat:** Belirli bir görevi yerine getirmek için belirli bir çaba gerektirir.
- **Sürekli dikkat:** Dikkat dağıtıcı unsurlardan kaçınarak **dikkatin** belirli bir faaliyete verilmesi anlamına gelir.
- **Seçici dikkat:** denek, diğerlerini göz ardı ederek tek bir uyarıcıya dikkat etmeye karar verir. Bu

onların özel dikkatlerine bağlıdır.

- **Bölünmüş dikkat:** *Çoklu görev* olarak da bilinen bu durum, dikkatin aynı anda iki veya daha fazla işe verilmesi anlamına gelir.
- **Dönüşümlü dikkat:** İki göreve dikkat ederken, dikkat dönüşümlü olarak birinden diğerine geçer.
- **Görsel dikkat:** Sadece **görsel** unsurlara dikkat etmek, diğerlerini göz ardı etmekten oluşur.
- **İşitsel dikkat:** **diğer** girdileri göz ardı ederek işitme duyusuna dikkat etmek.

1.3. Dikkatin belirleyicileri

Dikkat, dış ve iç faktörler tarafından değiştirilebilir:

- **Dış faktörler:** Katalizörün doğası, yoğunluğu veya büyüklüğü ile bağlantılı olabilirler. Uyarıcıya maruz kalma süresinin uzaması da dikkatin gücünü belirleyecektir. Dikkat süremizi değiştirebilecek hareket gibi başka faktörler de vardır: hareketli bir uyarıcı, hareketsiz bir uyarıcıdan daha hızlı dikkat çekecektir.
- **İç faktörler:** dikkati etkileyebilecek ilgi alanları, güdü, tutum veya ruh hali gibi öznel faktörler vardır. Ayrıca, deneğin zihinsel hazır olma durumu da dikkat süresinde rol oynayacaktır.

1.4. Öğrencilerin dikkati nasıl aktif tutulur?

Araştırmalar, öğrencilerin beyinlerini nasıl aktif ve odaklanmış tutacaklarına dair açık talimatların, kendi kendilerine öğrenmeyi desteklemelerine yardımcı olabileceğini ortaya koymuştur. Amaç, öğrencilerin bir görev üzerindeki dikkatlerini bilinçli bir şekilde kontrol edebileceklerini ve sürdürebileceklerini anlamalarına yardımcı olmaktır.

Öğrencilerin iyi bir kitap okumak veya bir bale hareketini mükemmelleştirmek gibi tüm dikkatlerini tek bir görev üzerinde tuttukları anlara dair pek çok örnek vardır. Bu şekilde, bir öğrenme konusu olarak bilerek farklı bir göreve odaklanabilirler. Dikkatin öğrenme sürecini nasıl geliştirdiğine dair bazı örnekler verebiliriz:

- Örneğin, okulda olmak, koridordan gelen tüm gürültüyü görmezden gelerek dersedikkatini vermek.
- Bir gün içinde farklı dersler olduğunda bir konudan diğerine geçmek.
- Cep telefonunu kontrol etmeden veya video oyunu oynamadan önce ev ödevlerini veya ödevleri bitirmek.
- Bir görevin en önemli yönünü belirlemek ve sadece buna odaklanmak.

Diğer tüm beceriler gibi dikkat de en iyi şekilde kullanılmak üzere eğitilebilir ve öğrenciler bunu bilmelidir. Öğretmenler/eğitmenler öğrencilere bu konuda eğitim almaları için iyi nedenler sunmalıdır. Dikkat süresi iyi olan insanlar bir şeyleri daha iyi hatırlar, daha yüksek düzeyde üst bilgi ve daha üst düzey düşünme süreçlerine sahiptir.

Öğretmenler ayrıca seviyelerini öğrencilerin dikkat sürelerine göre ayarlamalıdır. Bunu yapmanın ilginç bir yolu, özellikle en küçük yaşta kişiler için yeni bilgiyi küçük parçalar veya *yığınlar halinde* sunmaktır.

Dikkat düzeyini artırmanın diğer yolları şunlar olabilir:

- Öğrencilerin konuyla ilgilenmesini sağlamak için merak uyandırın.
- İçeriği öğrencilerin ilgi alanlarına uygun hale getirmenin yollarını bulun.
- Onları konuya dahil etmek için sorular sorun.
- Çeşitli etkinlikler hazırlayın.
- Duygular bir faaliyetin ilginç veya çekici olmasına yardımcı olabilir.

Çapa Metin(ler)

Okumalar:

[bağlantı için bir başlık yazın, metin calibri 11, bir bağlantı ekleyin ve bağlantı incelendiğinde gösterin]

Video:

[bağlantı için bir başlık yazın, metin calibri 11, bir bağlantı ekleyin ve bağlantının ne zaman gözden geçirildiğini gösterin (EN formatında tarih)]

Referanslar

<https://www.yourarticlelibrary.com/learning/7-important-factors-that-may-affect-the-learning-process/6064>

<https://www.managementstudyguide.com/attention-meaning-types-and-its-determinants.htm>

<https://www.edutopia.org/blog/strategies-getting-keeping-brains-attention-donna-wilson-marcus-conyers>